

**අනුරාධපුර පැරණි යෝධ ආලෝක ආශ්‍රිත ජල කළමනාකරණය පිළිබඳ
අධ්‍යයනයක්**

ආචාර්ය සේ එම්. ඇලෙක්සැන්ඩර්¹, ආචාර්ය සාමිණී රණසිංහ²
එච්. එච්. අනේක කරුණාරත්න³

සාරාංශය

අනුරාධපුර පැරණි යෝධ ආලෝක වාරි කර්මාන්තයේ විශිෂ්ට වූ වාරි ශිල්පීය සැලැස්ම පිළිබිඹු කරන ආලෝක මාර්ගයක් ලෙස හඳුනාගත හැකිය. විවිධ තාක්ෂණික අංශ සමස්ත වර්ධනය වූ වාරි කර්මාන්ත හා ජනාවාස අතර ඇත්තේ අනෙක්තර බැඳීමකි. විෂම වූ භූමි දර්ශනයක් සමස්ත ගලායන යෝධ ආලෝක නිර්මාණ තාක්ෂණය සූදානම් ජල කළමනාකරණය කෙරෙහි සිදු වීද යන්න විමසීමට බදුන් කරයි. මෙහි ප්‍රධාන ජල මූලාශ්‍රයන් දෙක වන කලා වැව හා තිසා වැව විෂම වූ භූගෝලීය පසුබිමක් සුදුසු ස්ථානවල වේ. පැරණි වාරි ශිල්පීන් එවැනි භූ විෂමතාවයන් සහිත ප්‍රදේශයන් හරහා යෝධ ආලෝක නිර්මාණය කිරීමේ දී විශිෂ්ට වූ වාරි තාක්ෂණික ශිල්පීය ක්‍රමවේදයන් භාවිතයට ගෙන ඇත. අධ්‍යයන ප්‍රදේශය කේන්ද්‍ර කර ගනිමින් ජල කළමනාකරණ ක්‍රමවේද දෙකක් හඳුනාගත හැකි ය. එනම් යෝධ ආලෝක නිර්මාණයට පෙර හා පසු ජල කළමනාකරණ ක්‍රමවේදයන් වේ. ඒ සම්බන්ධයෙන් අවධානය යොමු කිරීමේ දී පැරණි වාරි ශිල්පීන් වාරි කර්මාන්ත කටයුතු වල දී භූ විෂමතාව පිළිබඳව පුළුල් අවබෝධයෙන් සිටි බැව් පැහැදිලි වනුයේ එක්සත් ජනපදයේ පොස්ට්වි නිධිය අසල දී යෝධ ආලෝක සමන් මාර්ගය වෙනස් වූ ප්‍රදේශයක් කරා ගමන් කිරීමට සැලැස් විෂමතා. එමෙන්ම විෂම සංකීර්ණ රේඛා සහිත ස්ථානයක් වලදී ව්‍යුහාත්මක ස්වරූපය සැලකිල්ලට බාධාවකින් තොරව ජලය ගලා යාමට සැලැස් විෂම ක්‍රියාකාරී ඇත. යෝධ ආලෝක නිර්මාණයේ දී පැරණි පද්ධති වැව්වලට කිසිදු බලපෑමක් වන සේ නිර්මාණ තාක්ෂණය හසුරුවා නොමැති අතර නව ජය ගත ඉදිකිරීමක් සහිත පැරණි වැව් පද්ධතිය පමණක් නොව යෝධ ආලෝක අකර්මිතය කරන්නට විය. මෙම පර්යේෂණය සූදානම් පැරණි යෝධ ආලෝක ආශ්‍රිත ජල කළමනාකරණය හා වාරි තාක්ෂණික ශිල්පීය ක්‍රම පිළිබඳව අවධානයට ලක් කරයි.

¹ අධ්‍යයනයේ ප්‍රධාන, පෝස්ට් ආචාර්යවරයා, ඉතිහාස හා පුරාවිද්‍යා අධ්‍යයනය, ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්වවිද්‍යාලය
² පෝස්ට් ආචාර්යවරයා, ඉතිහාස හා පුරාවිද්‍යා අධ්‍යයනය, ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්වවිද්‍යාලය
³ විධාන තාක්ෂණික අධ්‍යක්ෂ